

Джордж Оруел: Приказки за тоталитаризма

Новини | Култура | на 21.06.2023 08:51

Защо говорим за това?

През 2023 г. се навършват 120 години от рождението на Джордж Оруел. А книгите му продължават да бъдат актуални и важни!

Представете си как би изглеждал съвършеният свят. Позволено ви е да ядете пържени картопки за закуска, обяд и вечеря. Можете да гледате до късно любимите си филми. И никой не ви засича колко време прекарвате на телефона.

Подобен мечтан свят се нарича утопия, което на старогръцки означава „място, което не съществува“. Толкова е хубаво, че направо не е реално. Съществува и обратният вариант – антиутопията. Свят, в който нищо не е наред и никой не е щастлив. Хората не са господари на съдбите си, контролирани от зли сили. А свободата е забранена мечта.

Такива антиутопични светове описва в двете си най-известни книги британският писател Джордж Оруел – „Фермата на животните“ и „1984“. Те отправят предупреждение какъв не трябва да бъде светът – смачкан от тоталитарна власт и подчинен на пропагандата.

Какво е пропаганда?

Пропагандата е публично послание, целящо да въздейства на поведението на хората и да ги направи податливи на определена власт или кауза. За целта пропагандата представя като истина лъжлива или изкривена информация. Тя може да бъде под формата на филми, предавания, плакати, книги и дори да се промъкне в учебниците. Напоследък залива във вид на постове, видеа и картинки социалните мрежи. Затова трябва да сме внимателни в интернет и да не приемаме всичко за истина.

Пропагандата е характерна за нацистка Германия и за епохата на комунизма, но я има в изобилие и днес. Тя оправдава лъжливи каузи, войни и несправедливости, извършвани от деспотични хора и държави.

Приказка за тоталитаризма

Приказката, която Оруел разказва във „Фермата на животните“, е за един мрачен период от човешката история – сталинизма.

Животните във фермата изгонват с революция човека, с идеята да заживеят свободен и щастлив живот. Начело на имението застава прасе, но с течение на времето животните установяват, че трудът и усилията, които полагат за поддържането на фермата, не се различават особено от тези по времето на човека. А прасето (всъщност съветският диктатор Сталин) постепенно става все по-тиранично, използвайки пропаганда и манипулация, за да поддържа властта си.

Такава тиранична власт се нарича тоталитаризъм. А Оруел показва колко страшна и несправедлива е тя.

Фантастика или пророчество

В „1984“ Оруел описва бъдещ свят, в който тоталитаризмът е развит до пълна безчовечност. Книгата излиза през 1949 година и до голяма степен се оказва пророчество, защото удивително напомня за истинската 1984-та. Тогава светът е разделен на две части, между които се издига Желязна завеса. Тя е толкова непреодолима и разделя хората от двете страни, че усещането за нея е напълно реално.

Както в книгата, в комунистическата половина на света през истинската 1984-та хората са лишени от множество свободи. Няма право да пътуват, където искат, няма право на собствен бизнес, няма право да гласуват, няма достъп до стоките и културата на Западния свят. Няма право да критикуват начина управление на тоталитарните лидери.

Тоталитарни държави има и днес. Те причиняват много страдание на своя народ и са реална заплаха за други страни. Оруел изобразява общества, в които истината и свободата са почти изкоренени от жестока, безчовечна власт. А самата тя се крие зад добри намерения и обещания за равенство и благополучие.

Антиотрова за антиутопията

Тоталитарният свят на Оруел е мрачен и жесток. Но има някой, от когото силно зависи той никога да не става реалност – от всеки един от нас. Човечеството е в безопасност от настъпването на антиутопично бъдеще, докато не забравя колко безценно нещо е свободата.

Въпросника към тази статия можеш да решиш онлайн на:
[/book/3225-dzhordzh-oruel-prikazki-za-totalitarizma](#)

Сканирай този QR-код и влез директно във въпросника ->

©"Вижте" е издание на Фондация Гутенберг 3.0. Всички права са запазени

